

Η Γηραιότερη Ελιά της Πελοποννήσου εντάσσεται στο Δίκτυο Αιώνόβιων Δέντρων Ελληνικής Επανάστασης

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος «Δίκτυο Αιώνόβιων Δέντρων Ελληνικής Επανάστασης» του Ινστιτούτου Πολιτισμού Μεσσηνίας, το οποίο ξεκίνησε το επετειακό έτος 2021 υπό την Αιγίδα της Επιτροπής «Ελλάδα 2021» με αφορμή τα 200 έτη από την Ελληνική Επανάσταση, καταγράφονται, τεκμηριώνονται, σημαίνονται και εντάσσονται στο εν λόγω Δίκτυο αιωνόβια δέντρα της Πελοποννήσου που σχετίζονται με σημαντικά γεγονότα της επανάστασης των Ελλήνων.

Έτσι, στην Πελοπόννησο έχουν ενταχθεί μέχρι σήμερα στο Δίκτυο 71 μνημειακά δέντρα, ενώ σταδιακά σημαίνονται στο πλαίσιο τοπικών εκδηλώσεων σε συνεργασία με τοπικούς φορείς. Ανάμεσα σε αυτά ξεχωρίζει η Γηραιότερη Ελιά της Πελοποννήσου, η οποία πρόσφατα χαρακτηρίστηκε διατηρητέο μνημείο της φύσης,

που βρίσκεται στον οικισμό της Απιδέας του Δήμου Ευρώτα Λακωνίας και η ηλικία της ξεπερνά τα 2.000 έτη, ενώ η περίμετρος βάσης του εντυπωσιακού κορμού της φτάνει τα 14,10 μέτρα.

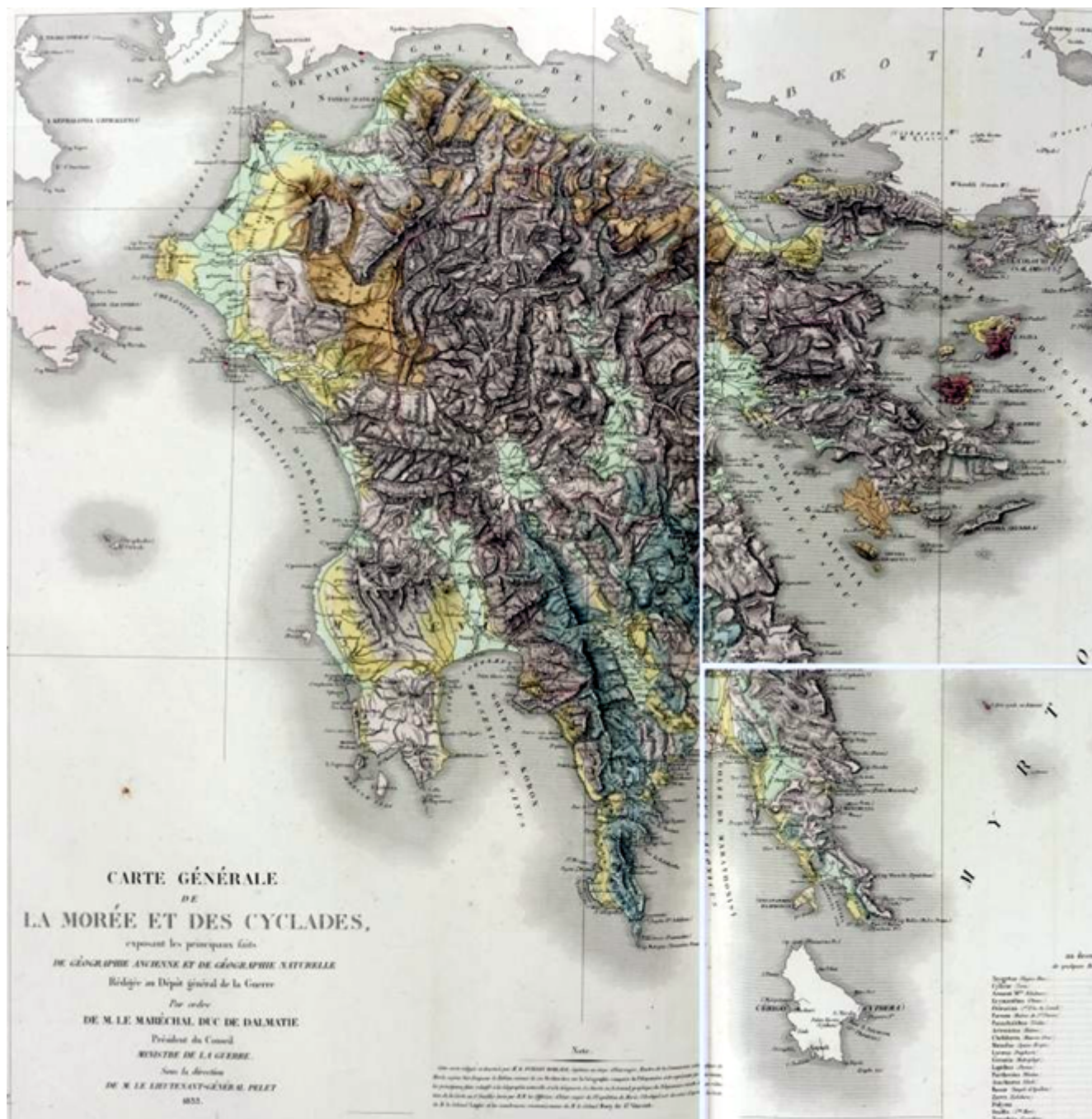
Τα αποκαλυπτήρια σήμανσης ένταξης της υπεραιώνιας ελιάς στο εν λόγω Δίκτυο θα τελεστούν την Κυριακή 12 Οκτωβρίου 2025 και ώρα 10:30 π.μ. στο πλαίσιο μιας εμβληματικής τελετής που συνδιοργανώνεται από τον Δήμο Ευρώτα, το Ινστιτούτο Πολιτισμού Μεσσηνίας και την Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας. Επιπλέον, σε μια κίνηση ιδιαίτερου συμβολισμού θα γίνει για πρώτη φορά ταινίωση με κορδέλα της Γηραιότερης Ελιάς της Πελοποννήσου από μαθητές της περιοχής, καθώς η ενέργεια αυτή είναι πανάρχαια και προσδίδει ιερότητα και σεβασμό προς τα αιωνόβια δέντρα.

ΔΙΚΤΥΟ ΑΙΩΝΟΒΙΩΝ ΔΕΝΤΡΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Η Γηραιότερη Ελιά της Πελοποννήσου αποτελεί στο πέρασμα του χρόνου σύμβολο ελευθερίας, αντίστασης, σοφίας, μακροζωίας, ιερότητας και συνιστά αδιάσπαστο συστατικό στοιχείο του Λακωνικού τοπίου. Πρόκειται για δέντρο που σεβάστηκε ο χρόνος και οι προγονοί μας, δέντρο που φανερώνει την ανθεκτικότητα της φύσης στο πέρασμα του χρόνου, δέντρο που κατάφερε να επιβιώσει δια μέσου των αιώνων συνδυάζοντας την ύπαρξη του με σημαντικά ιστορικά γεγονότα, μύθους και παραδόσεις. Έτσι, η μνημειακή ελιά, με ρίζες που χάνονται μέσα στους αιώνες,

αποτελεί τον γηραιότερο ζωντανό παρατηρητή και μάρτυρα της ιστορίας και του πολιτισμού της Πελοποννήσου ενώ παράλληλα, διαφυλάττει πολύτιμα στοιχεία για την κλιματική ιστορία και την βιοποικιλότητα της περιοχής. Επιπλέον, το μνημειακό δέντρο νοσηματοδοτείται ως «ιερό» λόγω της ηλικίας του καθώς και τοότι φύεται σε κοντινή απόσταση από τον εμβληματικό Παλαιοχριστιανικό Ι.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου του 5ου αιώνα μ.Χ.

Η ελιά της Επανάστασης ανήκει στην ποικιλία της Μυρτολιάς και παράγει μέχρι σήμερα ελαιόλαδο υψηλής ποιότητας, ενώ το είδος της καλλιεργείται στην Λακωνία ως γηγενής ποικιλία. Το υπεραιωνόβιο δέντρο ανήκει στον Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου του οικισμού και βρίσκεται χωρικά σε μια συστάδα

αιωνόβιων δέντρων που συνολικά αποτελούσαν σημαντική πηγή εισοδήματος εθνικού λαδιού κατά την επανάσταση του 1821. Σύμφωνα με τον ερευνητή κ. Παναγιώτη Λαλούση, ο οποίος προέβη στην βιολογική και ιστορική τεκμηρίωση του εν λόγω δέντρου, 200 χρόνια πριν, τον Σεπτέμβριο του 1825, η επιδρομή του Ιμπραήμ στην περιοχή οδηγεί σε καταστροφές δέντρων και αγρών καθώς και σε αιχμαλωσία κατοίκων του οικισμού που οδηγούνται στα σκλαβοπάζαρα της Ανατολής. Ωστόσο, η υπεραιωνόβια ελιά κατάφερε να επιβιώσει από τις μάχες και τις καταστροφές των Τουρκοαιγυπτίων, ενώ σε αναφορά του Θ. Κολοκοτρώνη προς τον Γ. Κουντουριώτη τον Σεπτέμβριο του 1825 αποτυπώνεται η δραματική κατάσταση που επικρατούσε στην περιοχή λόγω της επιδρομής του Ιμπραήμ.

Η μνημειακή ελιά της Απιδέας γνώρισε ανά τους αιώνες Βυζαντινούς Δεσπότες, Φράγκους και Ενετούς ηγεμόνες, Οθωμανούς κατακτητές, «άκουσε» Έλληνες επαναστάτες που κάθισαν στην σκιά της να οραματίζονται μια ελεύθερη Ελλάδα και «είδε» τους Έλληνες να μάχονται για την ελευθερία τους. Έτσι, αποτελεί πλέον ένα «περιβαλλοντικό φάρο» που ρίχνει φως στην ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης, ενώ διαφυλάττει και αναδεικνύει την συλλογική μνήμη και την άυλη πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.

Σε σχέση με την σήμανση του ιερού δέντρου, αξίζει να σημειωθεί ότι το επετειακό λογότυπο της ετικέτας σήμανσης των δέντρων του Δικτύου φιλοτεχνήθηκε από την ομογενή ζωγράφο Joanna Kordos που ζει στην Μεμβούρνη και είναι εμπνευσμένο από την ηγετική μορφή της Ελληνικής Επανάστασης τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, ενώ φέρει επίσης το σήμα της Επιτροπής «Ελλάδα 2021». Σύντομα θα κατατεθεί αίτηση από το Ινστιτούτο Πολιτισμού Μεσσηνίας στο Υπουργείο Πολιτισμού για την ένταξη του Δικτύου Αιωνόβιων Δέντρων Ελληνικής Επανάστασης στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO ως «Καλή Πρακτική για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς». Επιπλέον, σχεδιάζεται να εκδοθεί λεύκωμα που θα περιλαμβάνει φωτογραφικές απεικονίσεις των εν λόγω μνημειακών δέντρων και των εκδηλώσεων σήμανσής τους καθώς και των σημαντικών ιστοριών της Ελληνικής Επανάστασης που τα περιβάλλουν ενώ παράλληλα, μελετάται να δημιουργηθεί ειδικό ντοκιμαντέρ ώστε να αποτελέσουν πόλο τουριστικής έλξης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Τέλος, στο πλαίσιο του πράσινου τουρισμού, που προωθείται από την ΕΕ, με στόχο την διασφάλιση της αειφορίας μιας περιοχής, η Γηραιότερη Ελιά της Πελοποννήσου, μέσω της προστασίας και της ανάδειξής της, θα μπορέσει να αποτελέσει νέο τοπόσημο, δίνοντας την δυνατότητα στους επισκέπτες να γνωρίσουν την άυλη πολιτιστική κληρονομιά καθώς και την βιοποικιλότητα της Λακωνίας.

Δήμος Ευρώτα

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Δήμος Ευρώτα και η Δημοτική Κοινότητα Απιδέας σας προσκαλούν στην τελετή αποκαλυπτηρίων σήμανσης ένταξης στο Δίκτυο Αιωνόβιων Δέντρων Ελληνικής Επανάστασης της γηραιότερης ελιάς της Πελοποννήσου - **Ελιάς Απιδέας**, η οποία έχει ανακηρυχθεί ως «Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης».

Η τελετή θα πραγματοποιηθεί την **Κυριακή 12 Οκτωβρίου 2025** και ώρα **10:30 π.μ.** στην Δημοτική Κοινότητα Απιδέας.

Η εκδήλωση συνδιοργανώνεται από τον **Δήμο Ευρώτα** το **Ινστιτούτο Πολιτισμού Μεσσηνίας**, και την **Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας**.

Με την παρουσία σας θα τιμήσετε τη σημασία του ιερού αυτού δέντρου, σύμβολο μακροβιότητας, αντοχής και συνέχειας του τόπου μας.

ΓΡΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

200 ΧΡΟΝΙΑ
ΜΕΤΑ ΤΗΝ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΕΛΛΑΔΑ—2021

1821 ~ 2021

ΔΙΚΤΥΟ ΑΙΩΝΟΒΙΩΝ ΔΕΝΤΡΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ